

089

**Stortingslijst van het archief van de Belgische Bank van de Arbeid (BBA)
(1913-1943)**

(D/1986/005)

Martijn Vandenbroucke

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis
2012

INLEIDING

De Belgische Bank van de Arbeid (1913-1934) vormde de overkoepelende financiële structuur van de industriële groep rond Edward Anseele sr. Vanuit de coöperatieve beweging werd in Gent in 1903 een eerste 'arbeidersfabriek' opgericht, De Vereenigde Wevers. Bij een kapitaalsverhoging in 1910 werd deze succesvolle onderneming omgevormd tot een naamloze vennootschap. Het was de eerste in een reeks 'rode fabrieken' die vooral in de textielsector actief waren, hoofdzakelijk in Gent, maar ook in Aalst, Torhout en Braine-le-Château. Geleidelijk trad diversificatie op: de metaalnijverheid, de chemische sector, de voedingsnijverheid, de zeevisserij en het bouwbedrijf. Aan dit geheel was in 1913 al een bank toegevoegd, die ook tot doel had het beheer van de spaargelden van arbeiders en socialistische organisaties in eigen handen te nemen. Toen de economische recessie de Belgische textielindustrie vanaf 1931 zwaar trof, kwam de Bank van de Arbeid in moeilijkheden. In combinatie met interne factoren ging ze in maart 1934 over kop.

Het archief kwam op het toenmalige AMSAB terecht als onderdeel van een omvangrijke storting van Febecoop. Het werd als zelfstandig geheel afgezonderd. Belangrijk voor het intern functioneren van de Bank van de Arbeid zijn vooral de verslagen van de raad van beheer (1913-1934) en de directieraad (1913-1934). Voor een analyse van de bedrijfsresultaten zijn er jaarrapporten en boekhoudkundige stukken. Achteraan bevindt zich een lijst van de aandelenbewijzen die in het archief werden aangetroffen (met uitzondering van een aantal iconografisch interessante stukken werden deze bewijzen vernietigd). Dossiers in verband met de liquidatie lopen door tot na de Tweede Wereldoorlog. Het archief bevat twaalf nummers, opgeborgen in één archiefdoos en op rek. Het is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

STORTINGSLIJST

- 1-3 Inventarisboeken 31/12/1913 – 31/12/1927.
[1914-1928] 3 delen
N.B. Balansen & winst- en verliesrekening. Bevinden zich op rek.
- 1 31/12/1913 – 31/12/1927.
[1914-1928]
- 2 31/12/1928 (vervolg) – 31/12/1932.
[1929-1933]
- 3 31/12/1932 (vervolg) – 31/12/1950.
[1933-1951]
- 4 Index op de verslagen van de Raad van Beheer.
Z.d. 1 deel
- 5 Notulen van het Directiecomité 10/03/1913 – 25/09/1934.
1913-1934 2 delen
N.B. Bevinden zich op rek.
- 5 10/03/1913 – 30/05/1933.
1913-1933
- 6 06/06/1933 – 25/09/1934.
1933-1934
- 7-8 Notulen van de Raad van Beheer en de Algemene Raad 01/03/1913 – 11/12/1934.
1913-1934 2 delen
N.B. Bevinden zich op rek.
- 7 01/03/1913 – 28/03/1933.
1913-1933
- 8 04/04/1933 – 11/12/1934.
1933-1934
- 9 Stukken betreffende de statuten.
1913, 1921-1933, 1935-1936 1 omslag
- 10 Dossier betreffende krantenknipsels over de val van de bank.
1935-1936, 1938 1 omslag

- | | | |
|----|--|-----------|
| 11 | Verslag betreffende een arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling naar aanleiding van het faillissement op 09/07/1936. Doorslagen.
[1936, 1938] | 2 stukken |
| 12 | Stukken betreffende overzichten van het personeel.
1931-1932 | 1 omslag |

BIJLAGE: LIJST AANDELENBEWIJZEN

- NV Algemeene Industrie Maatschappij/ Société Générale d'Industries Den Haag : 11/10.000 hondersten van een stichtersaandeel zonder nominatieve waarde (serie 014/011, 059/021-030) en 16/20.000 aandelen van 50 gulden (14039-14054)
- Ateliers de Buysinghen Véhicules Industriels Miesse NV : 1/76.000 aandelen zonder nominatieve waarde (72721)
- Charbonnages Ham-sur-Sambre & Moustier NV Ham-sur-Sambre: 9/15.000 kasbons van 500 frank (7,5%) (06114-06122)
- Commerce et Culture de l'Afrique Occident (Céfaco) Léopoldville : 3/4.000 stichtersaandelen zonder nominatieve waarde (0503-0505)
- Compagnie Agricole et Industrielle du Congo Kitomesa Lufu : 3/22.500 sociale aandelen zonder nominatieve waarde (010931, 010933-010934)
- Compagnie Belge d'Outillage NV Brussel: 87/400 aandelen van 1.000 frank (00119-00140, 00211-00245, 00296-00305, 00351-00370)
- Compagnie de Plantations de Cafés et d'Exploitations Forestières à Stanleyville (Cafégas) Stanleyville : 22/34.000 tienden van een stichtersaandeel zonder nominatieve waarde (24649-24660, 24791-24800) en 24/34.000 aandelen van 250 frank (08307-08330)
- Compagnie Industrielle Africaine (CIA) Elisabethville : 15/28.563 sociale aandelen zonder nominatieve waarde (00097-00098, 18922, 24584, 25281-25282, 25299-25302, 48989, 48991-48992)
- Compagnie Industrielle des Bois du Mayambe (Ciboma) Moenge-lez-Boma/ Brussel : 14/5.000 geprivilegieerde aandelen van 1.000 frank (3177-3190)
- Comptoirs Réunis de l'Ouest Africain Cotonou : 12/360.000 aandelen van 100 frank (209771-209782)
- Cotonnière de Braine-le-Château NV Gent : 99/20.000 aandelen van 500 frank (14901-14932, 14934-15000)
- Crédit Interprovincial NV Brussel: 42/15.000 aandelen van 500 frank (00159-00200)

- East African General Mining Company Brussel : 9/12.860 sociale aandelen zonder nominatieve waarde (0618-0621, 06567-06572)
- Filatures et Tissages Réunis NV Gent : 59/20.000 aandelen van 500 frank (13258-13269, 13271-13273, 13277, 13279-13283, 13285-13322)
- Filatures Unwin Frères NV Anderlecht : 14/42.500 aandelen van 1.000 frank (04022-04040)
- Foncière Immobilière Coloniale (Fonico) Elisabethville : 4/6.000 stichtersaandelen zonder nominatieve waarde (0406, 2599, 3557-3558)
- La Lowa NV d'Importation & d'Exportation au Congo Belge et autres pays d'Outre-Mer Antwerpen : 8/430.000 aandelen zonder nominatieve waarde (086236, 364759-364762, 364773-364775)
- NV La Romanilla Doornik: 10/40.000 aandelen zonder nominatieve waarde (30193-30194, 31573, 31963, 31872, 35573, 34960-34963) en 5/100.000 aandelen van 100 frank (057584-057587, 093235)
- L'Auto Mécanique NV Brussel: 60/100 aandelen van 500 frank (00001-00030, 00051-00070, 00090-00099)
- Messageries Fluviales Belges NV Antwerpen: 6/12.500 stichtersaandelen zonder nominatieve waarde (08450, 08452, 08454-08457) en 5/12.500 aandelen van 100 frank (07914-07918)
- Siprolane NV Elsene : 12/6.000 aandelen van 100 frank (005507-005508, 005751, 005755, 007605-007606, 008593-008594, 009053-009054, 009071-009072)
- Société Anonyme pour l'Épuration des Eaux de la Vesdre Verviers: 11/20.000 aandelen zonder nominatieve waarde (00774-00784)
- Société Belge pour la Commerce au Katanga (Sobelkat): 115/24.000 aandelen van 500 frank (11818-11847, 11909-11930, 13001-13063)
- Société Commerciale et Agricole de l'Uele (Socouele) Titulé : 3/250.000 aandelen van 100 frank (170896-170898)
- Société Commerciale et Minière de l'Uelé Brussel: 2/50.000 aandelen van 100 frank (13332-13333)

- Société d'Agriculture et d'Élevage de la Région Minière du Haut-Katanga (Agricom) Elisabethville : 14/9.000 stichtersaandelen zonder nominatieve waarde (001166-001169, 002956, 003905-003909, 003157-003160) en 11/24.000 aandelen van 500 frank (018878-018879, 009375-009378, 016564-016568)
- Société des Plantations de Semadam (ou Simadam) NV Den Haag/ Semadam of Simadam Cultuur Maatschappij NV Den Haag: 6/25.000 tienden van een stichtersaandeel (2.500) zonder nominatieve waarde (000250/10, 000171/1-5)
- Société Financière & Industrielle du Congo (Sofino) Léopoldville : 5/50.000 aandelen van 100 frank (07149-07153)
- Société Générale de Cultures et d'Industries Tropicales NV Brussel : 10/10.000 dividendaandelen zonder nominatieve waarde (02941-02950) en 20/8.000 aandelen van 250 frank (6781-6790, 7201-7206, 7267-7270)
- Société Minière, Agricole et Forestière du Tanganyika NV Etterbeek : 5/8.000 dividendaandelen zonder nominatieve waarde (3033-3035, 3037-3038)
- Tancobel Tanneries et Corroiries Belges NV Brussel: 86/21.000 dividendaandelen zonder nominatieve waarde (5313, 7296, 8082-8100, 8174-8178, 9176-9185, 13036-13050, 15158-15192)
- Vereinigte Korkindustrie Aktiengesellschaft Berlin : 9 stichtersaandelen van 100 Rijksmark (04036-014045)
- Verreries et Produits Chimiques du Nord NV Zelzate: 35 sociale aandelen zonder nominatieve waarde (096428-096435, 102697-102708, 172699-172708, 179951-179955)